

Franjo Frančič

VICE III

(1993 – 2015)

(Posvečeno Igorju in Renati)

Dramatis personae :

1. pogrebec

2. pogrebec

Gospa

Mladenka

1. govornik

2. govornik

Angel

Gospod

Žalujoči ostali

Čas : zdjašnost

Kraj: pokopališče

Songi : besedila pesmi, po možnosti uglasbiti

1. PRIZOR

Pokopališče. Rože, križi, sveče.

1. In 2. Pogrebec prihajata togo resno izkopavanje jame groba. Steklenica vina, lopati, zemlja.

In 2. POGREBEC (pojeta):

(se ustavita med grobovi, pripravita na delo, izmenično kopljeta, pijeta vino)

1. POGREBEC:

Sranje, zemlja je vse bolj težka, ilovica, vse me štiha kot psa! Do pol metra še gre, potem pa lahko riješ kot krt.

(pavza)

Noben ne ve kako je najino delo težko, težko!

Pa še nihče naju ne mara!

2. POGREBEC:

(vzdih)

Ja, težko, težko.

Za ta drobiž, ki ga dobiva na koncu meseca, je treba garat, garat. Prav imaš, pa nihče naju ne mara. (odpijeta vsak po požirek vina)

1. POGREBEC:

Ja, ja. Poglej, ptice.

Vedno težja je lopata, v letu živih ptic.

2. POGREBEC:

Pravi pesnik si.

1. POGREBEC: (se naslanja na lopato)

To je ja težko in odgovorno delo.

Ja, to življenje.

(proti 2. pogrebcu)

Pa tudi sam veš, da naju vsi postrani gledajo, ko greva recimo v bife, noben 4noče z nama piti, kot da sva kužna ali kaj?

2. POGREBEC:

(pavza)

Ja, noben noče piti z nama.

Ne vem zakaj se več ljudi ne da sežgat, pa pika, tačka, amen, pa tako na hitro je, za žaro pa je jama čisto mala, mala. V velikih mestih to seveda ne gre,

Pri nas pa...

1. POGREBEC:

Ja, to življenje. (pavza)

Danes smo, jutri nas ni več.

1. POGREBEC:

Tudi jaz ne vem, zgleda že tako, da vsako hoče, da bi kaj ostalo od njega! (udari z lopato v odprti grob)

Pa si pogledaj to, same prhke kosti, o lesu niti duha ne sluha, pa so nekoč delali krste iz prave hrastovine, no, nekoč prej, tik preden je pričel obratovati krematorij.

1. POGREBEC:

Seveda se spomnim...

(pavza)

2. POGREBEC:

Počasi, počasi, prijatelj moj, seveda se spomnim, samo maja ni bilo, to pa ne, toliko pa še ni spomin zapustil, res pa je, da so prvega samo malo popekli, šobe niso delale, madonca, bil je popečen kot kokoška in so ga morali naknadno peljat v Gradec.

1. POGREBEC:

Ah, ja, to življenje.

2. POGREBEC:

Ja, danes smo, jutri nas ni več.

(pavza)

1. POGREBEC:

Kaj pa vem kaj mi je, pride tako, recimo zjutraj, ko grem na sekret, kar pride ena melodija in mi šiba po glavi. Recimo danes ...kamen še ta kaaameeen, v vodi se preobrneeeeee, a mladost see mojaaaa, nikdar več ne vrneeeeee...

2.POGREBEC:

Prekini! Najprej malica, potem pa delo, resno delo naju čaka. (kratka pavza, pijeta, pričneta malicat)

1.POGREBEC:

Vsi lap lap, lap, uprava pa ne more kupiti enga bagerčka. A ne bi bilo to fajn, ko bi končno tudi mi dobili mehanizacijo. Tako se morava pa na roko jebat.

2. POGREBEC:

To že drži, samo povej mi kje bi pa bager tu lahko kopal, roka je le roka! Pa saj niti ni več nobenega prostora ni več, se bo treba širiti na nogometno igrišče spodaj.

1.POGREBEC:

To drži, samo, če ne bi imeli te velike grobnice ob zidu starega britofa, sam marmor, kvadratura pa večja od moje garsonjere, potem ne bi bilo take stiske.

2.POGREBEC:

Kar je, je..

Dovolj bo nakladanja, danes morava skopati še to luknjo, potem imava veliko živino, pa še politika, tu so mere večje, dva osemdeset krat osemdeset, tu ne smeva zajebat! Pa pesnika in športnika imava. Prav pester program je.

1.POGREBEC:

Ja, ja, eni bi si notri najraje dali centralno kurjavo, ploščice, internet, televizijo, če bi mogli.

2.POGREBEC: Preobleči se bo treba v svečano obleko, seveda, če je prišla iz čistilnice.

1.POGREBEC: Dajva, zmigajva se.

2. PRIZOR

Gospa se približuje sosednjemu grobu, kjer počiva njen pokojni mož.

Ob prihodu malo popeva. Prinaša rože, grebljico za pesek, svečko itd. Živo se meni s pokojnikom, ki daje iz groba komaj razločne glasove, podobno reševanju križanke. Ureja grob in pogleduje na vse strani, kot da jo je strah, obenem pa bi rada, da jo kdo opazi.

GOSPA: (*v presledkih, vibrira v višini glasu*)...

Ah ja, no vidiš, pa sem spet tu, poleg tebe, pa nova gomila, spet je nekdo umrl, ...zdaj so grobi že do zida, kmalu ne bo nobenega prostora, kje jih bodo pa potem zakopavali?...

GOSPOD:

(*iz groba...kot pri reševanju križank, tišje, mrmra, ne slišita se z gospo*) ...18 vodoravno, naš največji arhitekt, sedem črk, na P..., 14 navpično, spolna igrača, osem črk, 22 navpično, človek, ki si želi miru, šest črk...

GOSPA:

Glej kako lepe rožice sem ti prinesla, hortenzije iz našega vrta, ki ti je bil tako pri srcu, čeprav vem, da si imel tam skrito zalogo pijače...samo, če sem odkrita, ne bi ti bilo treba biti tu, če bi mene poslušal, če bi zdravo živel, če bi manj kadil in pil...

saj, veš, tu gori je tak kaos, kriza, komaj, komaj rinem s to malo penzijo, po svoje si lahko srečen, tu pa res nimaš nobenih problemov, pa tudi delaš jih ne...

samo, če bi mene poslušal bi še zdaj živel, ti, kar odkrito povem, gledam te upokoјence, kako srečni so po svoje, potujejo, uresničijo to, kar niso mogli prej...saj, če bi mene poslušal...

GOSPOD: (*klic iz groba*)

Mir bi rad, samo mir bi rad!

GOSPA:

Vidiš kam bi lahko še vse šla, na romanja, v Vatikan, pa Rim, ki sem si ga tako želela videti, pa na Brezje in Sveto goro, joj koliko bi lahko potovala...

samo ne, ne, ne, nisi me hotel poslušati, ne, pa samo dobro sem ti hotela...pa, če si priznam, si bil velikokrat grob in žleht do mene, na koncu si rekel, ko se bom stegnil, v dveh tednih boš pozabila name... in res, samo poglej, vsak teden pridem, pesek sem ti navozila, na jesen posadim mačehe, joj joj, če bi mene poslušal, ne bi bil zdaj tu!

GOSPOD:

(*klic iz groba*) Mir bi rad, samo mir bi rad!

GOSPA:

(*ureja, konča z zalivanjem, prižge svečko*)

Grem, konec tedna spet pridem, ko bi ti vedel, ko bi le vedel kako težko mi je včasih (*jokca*)...brez tebe, kako te pogrešam...(*se odpravi med grobovi, tiho popeva*)

3. PRIZOR

Na isti grob, kjer je prej meditirala gospa, se zdaj pripodi mladenka, tudi ona nosi rože, svečo, ureja grob, popeva, iz groba je slišati mrmranje, podobno reševanju križanke.

MLADENKA:

(*živčno, glasno*) No vidim, da sveča že gori, ta stara je bila že tukaj, spet me je prehitela pri tebi, kot vedno, vešča stara! (*ugasne njeno svečo in prižge svojo, umakne njene rože in da v vazo svoje*) Skoraj vedno, ko pridem k tebi me popade bes, res si se lepo izmazal in se rešil odgovornosti...pa tako si mi nakladal, pa take velike besede in obljube!...kako boš poskrbel zame, kako boš poskrbel za svojega sina...kakšna koza neumna sem, da sem ti verjela, naivna kot vedno. Kaj vse si mi obljubljal in kako malo si v resnici storil zame, za naju...

GOSPOD: (*klic iz groba*)

Mir bi rad, samo mir bi rad!

MLADENKA:

Zdaj pa imam, kar imam in česar nimam, otroka pa si mi namigal, to pa, saj ne vem, če nisi bil z mano samo zaradi seksa?! (kratka pavza)

Samo, povem ti, če bi se zdaj vrnil, te bi znala pritisniti ob steno, takoj bi moral pustiti staro in se poročiti z mano. Ah ja, kako si znal nakladati v prazno, da, ko umreš ne bo nikogar, ki bi ti nosil rože na grob, pa vidiš sedaj?!...vsak teden pridem. Prav vsak teden!...koliko si samo obljubljal, da bova potovala skupaj, v Benetke in Rim, pa ne vem kam še vse...nič od tega...ništa, nula! (kratka pavza)

GOSPOD: *(klic iz groba)*

Mir bi rad, samo mir bi rad!

MLADENKA:

Pa saj znal si biti dober, a tudi hudoben in zvit...samo, ko bi videl svojega sinka, kako ti je podoben, soseda je rekla, živ izrezan očka, kako je podoben očetu!...a tebe niti ni nikoli videla!. Drugega nima, toliko, da veš, pa ga bi lahko imela, marsikdo bi me še maral. (kratka pavza)Kar je, je, drugi teden spet pridem, posadim marjetice in e to ščavje, ki je na grobu (počasi odhaja med grobovi)

4. PRIZOR

Socialni pogreb. Dopoldne, nič rož, nič žalujočih, samo mala krsta z zrezanim mesom iz obdukcije, tako mala, da jo 1. pogrebec lahko nosi pod pazduho. Kljub temu zastava in navaden lesen križ s pokojnikovim imenom in seveda steklenica vina v žepu, zvonjenje, pojeta rahlo opita .

... Kaledonija, Kaledonija, od kod lepote tvoje, ne išči groba drugje,

če je doma... Kaledonija, Kaledonija, od kod lepote tvoje, ne išči groba drugje, če je doma...

1. POGREBEC:

Glej, ptica na nebu.

Vidiš tale ščurek gre na svojo zadnjo pot, lahek je kot otroček, ki ga neseš štuparamo, samo poglej, niti enega klošarja ni za pogrebom.

2. POGREBEC:

Še dobro, da ni nobenega, vsaj ni scen nazadnje so bili trije, so se ga tako nažrli, da sta dva v jamo padla, pol smo moral pa urgenco klicat!

1. POGREBEC:

Saj, s temi socialci so sami problemi za življenja in po smrti, če ne bi imeli teh skupnih grobov, bi jih lepo skurili, pa nikome ništa! Tako pa jim na Zavodu za obdukcijo poberejo par zanimivih organov za kompote, da imajo študentje za zabavo in vajo, oni pa plačajo tole malo krstico in stroške.

2. POGREBEC:

Vidiš, da je po svoje vse lepo urejeno, vsi imajo korist, njemu pa je tako ali tako vseeno, kot vsem.

1. POGREBEC:

Samo ti povem, temu danes so vse pobrali, ni ostalo niti za deset kilogramov žive vage skupaj z lesom!

(prideta do jame, krsto nič kaj pozorno vržeta v manjšo izkopano jamo že zasipavata, dela ni veliko)

2. POGREBEC:

Mene to nič ne moti, kakor živiš, tako se pač stegneš! Kaj imava še danes na sporedu?

1. POGREBEC:

Pa saj sem ti že rekel, ob treh povprečneža, ob pol štirih veliko živino, nek balinar, gasilec in ne vem kaj, pa še politika, pesnika, športnika, pojma nimam kdo vse danes odpotuje.

2. POGREBEC:

A farji bodo?

1. POGREBEC:

Pojma nimam, moram na spored pogledat, pa saj sam več, če ne bo farja, pol je bil bolj rdeč. Sicer pa, saj se spomniš zadnjič, ko se je vse pomešalo, kriva sva bila pa midva!

2.POGREBEC:

Pajade, raja zmeraj najebe!

(na hitro namestita napis, delo je končano, sedita na kupu odkopane zemlje in počasi pijeta)

1.POGREBEC: Veš kaj, mene politika pol kurca ne briga tu ni važno ali so levi al desni ali srednji al beli al rdeči al sivi, daj že to vino!

2.POGREBEC:

Ja, ja, takoj!

1.POGREBEC: No, pa enega sva.

Ja, to prekleto življenje.

2.POGREBEC:

Ja, tudi tega smo dali na lepše!

Danes smo, jutri nas ni več.

1.POGREBEC:

Samo povem ti, enkrat bo treba udarit po mizi, ne moreva že deset let delat za enako plačo!

2.POGREBEC:

Res je, saj ja veš, da sem s tabo.

1.POGREBEC:

Tam gor se pa ne upaš nič reči! Ja, spijva še malo.

2.POGREBEC:

Preveč ne smeva, da ne bo škandala.

1.POGREBEC:

Kje pa, saj sva ja profesionalca!

2. POGREBEC: Klinc pa taka profesionalca, ne zmore vsak delat, to težko odgovorno delo!

(pijeta, vedno bolj otožno)

1.POGREBEC:

Pa saj veš, ti moj edini prijatelj, dobro veš kako težko otroštvo sem imel?

2. POGREBEC:

Vem, vem, tudi moje ni bilo nič lažje!

1. POGREBEC:

Moj oče je pil, za zajtrk je pil, za kosilo, za večerjo in vmes tudi!

2. POGREBEC:

Ja, težka je to pijanci!

1. POGREBEC:

Samo pri nas mama res ni pila, teta pa je, pa brat, pa bratranec, pa svakinja, pa teta, pa strici, elektriko so nam odklopili, vode itak ni nihče pil...

2. POGREBEC:

To je pač folklor pri nas. Dolg dan bo.

1. POGREBEC: O to pa, to.

(pavza)

Res, dolg dan bo.

(počasi se odpravljata)

1. POGREBEC:

Ja, se bo treba preobleči, ura teče, nič ne reče.

2. POGREBEC:

Res je, ura zamujena, ne vrne se nobena. Upam, da je vina še kaj? (zasliši se znani napev pesmi, ko odhajata)

ANGEL (iz ozadja glasno)

Življenje, naše rojstvo in naša smrt.

In vmes?!

Vprašam vas, kaj je vmes?

5. PRIZOR

Pogreb povprečnega. Malo žalujočih, malo vencev, malo rož, sveč, nič govornikov, zborčka in cirkusa. Sprevod je tih, obred civilne narave, hiter, serijski. Pogrebna delavca potiskata slabo podmazan voziček s krsto. Dež prši vse močnejše. V prvi vrsti gredo žalujoča vdovec, hčerka in sin.

Hči je v sredini. Dež pada vse močnejše, samo pogrebca ne moti, vidno pijana sta že.

1.POGREBEC:

Ta je pa težek sto ton.

2.POGREBEC:

Psssst, te ja lahko slišijo!

ŽALUJOČA HČERKA (kriči):

O moja mami , moja mami, moja zlata draga mami, zakaj si odšla, mami moja, moja zlata mami...?!

Oče in brat jo tesno oklepata, procesija se počasi pomika proti grobu, zadnji v vrsti že šepetajo vice.

1.POGREBEC:

(mrmra, popeva)..mami, o mami, naša zlata mami, tebe ni več med nami...

2.POGREBEC:

A zdaj boš pa še pel, jebemu sunce?! Porini že ta preklet voziček!

1.POGREBEC:

Ma kaj se spravljaš name bato moj, sem ti rekel, da je težak kot vol, pa ležajev ni nihče podmazal,...(*ga skoraj zanese, a se ulovi*) Ooopaaaa !

ŽALUJOČA HČERKA:

O mami, o mami moja draga, zlata mami, kaj bom brez tebe, moja mami, moja mami...

(se počasi bližajo grobu, dež vse bolj pada)

2.POGREBEC:

A boš že porinil ta jebeni voziček al ne?!

1.POGREBEC:

Daj, tudi ti porini!

(glasovi iz ozadja) Pa kaj se to pravi, mir, a bo mir?!

ŽALUJOČA HČI:

(*stopnjevano kriči*) Mami moja, moja draga, zlata mami, ne odidi, moja mama draga, moja mami, ne, ne moja mama, nee...!

(pridejo do groba, pogrebca spuščata krsto po vrvi, že vinjena in jima ne gre najbolje od rok, tako, da en del pade, drugi del kasneje, nasmehi, komentarji iz ozadja, sorodniki se pripravljajo, da bi vrgli prve grude zemlje na krsto)

ŽALUJOČA HČI: *(kriki)*

Mami moja, moja mami, moja mami... *(se iztrga iz rok brata in očeta, nehote zdrsne na spolzki zemlji in pade v jamo ter se močno udari v nogo)*

Ojoj, moja noga, moja noga, moja uboga noga, moja mami, ojoj, moja noga, moja mami...!

(večina iz spreveda se nasmiha ali celo smeji, pogrebca jo s težavo vlečeta iz jame, malo kaosa, prerivanja, pogrebca žalujočo hči naložita na pogrebni voziček kjer je bila prej krsta in jo opotekaje peljeta med grobovi.

ŽALUJOČA HČI

(javka, se drži za nogo v rahlem šoku) O, moja noga, moja zlata uboga noga moja mami, moja noga...!

1.POGREBEC: *(se spet komaj ulovi med poplesavanjem)*

Oooopaa, opaaaa...

2.POGREBEC: Bog, poomaaagaaaaj...

(čudno groteskna procesija se izgubi med grobovi, med govoričenjem, prvimi šalami in cviljenjem vozička, ne ve se točno kdo prepeva žalostinko : mami, o mami, tebe ni več med nami...)

6. PRIZOR

1. in 2. Pogrebec še prihajata v temi, nekaj med pesmijo in deklamacijo, na ramenih nosita lopate in krampe, očitno ju čaka trdo delo)

1. In 2. POGREBEC:

Mar je pokopališče lahko tudi igrišče,
glejte, to pač ni nekakšno smetišče,
prvi november, pač naš je največji praznik,
daj, lepo nobel se obleči.

Kup rož in najdražjo svečo prinesi,
 taka, ki gori najmanj sto dni, da vidiijo vsi,
 oja, o ne, dragi gospod, draga gospa,
 kako pa vam gre, lepo, lepo, mar ni tu lepooo...
 Mar je pokopališče lahko tudi igrišče,
 nikar ne hinavi, preden zavist te zadavi,
 koga zanimajo onostranski darovi,
 ojoj, oja, kako lepi so nocoj grobovi...
 publika mirna, a vseeno ni miru,
 angeli vinca, angeli pozabe,
 ojoj, oja, prvi november dan mrtvakov,
 naše vasi največji praznik živih junakov,
 oja, o ne, spet procecija žalujočih gre...
 (lom, parajoči zvok)

KLIC:

Kaj res ne bo več nobenega miruuuuu?!!
 Niti tuuu, niti tuuuuu...

7. PRIZOR

(zdaj ob svetlobi zasipavata grob in vmes pijeta)

1. POGREBEC:

A si videl to sceno, človeka, kar mine.

2. POGREBEC:

Ti bom jaz že dal, a misliš od zdaj samo stat za vozičkom in bom moral jaz sam porivat?!

1. POGREBEC: Pa kaj mi težiš še ti, sem ja kavo spil ob vinjaku?! Obenem je bil tip res težak dva centa, kolesa na vozičku pa sva spet pozabila podmazat.

2. POGREBEC:

Pa saj jih tudi ne bova, dokler... Pa naj vsa kolesa dol padejo, pa naj vse krste in truge dol popadejo! (pijeta in mečeta zemljo v jamo)

1. POGREBEC: Ja, ja, morala bi imeti benificirani delovni staž, a mi ne trpimo? A imamo mi kakšno družbo, prijatelje?! Kdo pa nas mara?!

2. POGREBEC:

Ah, to prekleto življenje, res je, kdo pa naju mara, še na pijačo noče nihče z nama.

2. POGREBEC:

Danes smo, jutri nas ni več, vmes pa...?

1. POGREBEC:

Saj ne rečem, če bi imeli kakšen bagerček...

2. POGREBEC:

Če bi imeli kakšen bagerček bi naju lahko odpustili!

1. POGREBEC:

Ne vem prijatelj moj, res ne vem...kdo bo pa rožice nosil, kdo bo pa te piksne s pepelom nosil, kdo bo pa...

2. POGREBEC: Pa saj te razumem, samo delo mora biti opravljeno.

1. POGREBEC:

Drži, delo mora biti opravljeno. Sva ja profesionalca!

2. POGREBEC:

(iz torbe vzame listek z dnevnim programom, bere, skoraj popeni)

Pa si ti ja nor?!

Pa kaj nisi dobro pogledal dnevnega razporeda, čez pol ure imava pesnika, pa še športnika kaj si čisto pozabil, kaj se ti kisajo možgani?!

1. POGREBEC:

Res je, samo to so na srečo mali žarni pogrebi, to lahko v desetih minutah skopljeva, to žarno luknjico, samo ne vem, če je ostalo še kaj rdečega žameta.

2. POGREBEC:

Pa to ni res, v grob me boš spravil! Greva se preobleči na hitro, na hitro, samo še petnajst minut imava. *(malo hitreje odhajata)*

1. POGREBEC:

Ni panike, ti športniki ti umetniki, za njih vse dobro, ti nič ne opazijo, jamica je pa en, dva tri..

2.POGREBEC:

V grob me boš spravil, v še neizkopen grob...! (hitita)

8.PRIZOR

Pogreb športnika, srednje velik pogreb, nekaj ljudi, ki se počasi pomikajo do groba, malo rož, govornika izmenično.

(pavza)

1.GOVORNIK:

Da. Včeraj, bilo je včeraj.

Vidim te kako tečeš. Teeečeeeeeš...

Kakšna super trenirka...

2.GOVORNIK:

Kot bi bilo včeraj, menda no...

1.GOVORNIK:

Tečeš in tečeš in tečeš.

2.GOVORNIK:

In tečeš.

1.GOVORNIK:

In tako tečeš, tečeš sam ob jutranji zori, kapljice rose se nabirajo na visoki travi. ((pavza) In tečeš.

2.GOVORNIK:

Da, tečeš. Tečeš sam. (daljša pavza)

1.GOVORNIK:

Stekel si!

In te ni več! (pavza)

Nič več ne tečeš!

2.GOVORNIK:

V teku te ni več! V bistvu, ne tečeš več.

(pavza)

1.GOVORNIK:

A je tako kot bi bilo včeraj. Ti nisi bil šprinter, ti si bil dolgoprogaš. Najprej 1500 metrov, nato 5000 in kasneje 10000, zadnja leta pa maratoni. Ga ni maratona, ki ga ne bi pretekel.

2.GOVORNIK:

Da, maratoni, 42 kilometrov, to ni zajebancija!

(pavza)

1.GOVORNIK:

In tako si tekel in tekel in tekel.

2.GOVORNIK:

In tekel. In pritekel.

1.GOVORNIK:

Kdo bi si mislil, da srce jekleno te bo izdalo. Ti, ki nisi kadil, ti, ki nisi pil, ti, ki nisi imel žensk.

(pavza)

No, morda kakšnega moškega na skrivaj.

2.GOVORNIK:

Res, bil si samotar, posebnež, rad si nam govoril:

Moje telo je moj tempelj! Živel si zdravo, v skladu z naravo!

Kdo bi si misli, ti, ki nisi pil, nisi kadil in nisi imel žensk!

(pavza)

1.GOVORNIK:

In zdaj si pritekel do cilja.

2.GOVORNIK:

Pritekel si do cilja. In, in...

Ne boš več tekel! Definitivno.

1.GOVORNIK:

Maratona je konec, luči so ugasnile, trenirka in superge ležijo v kotu. Atletska steza sameva. Tvoji pokali in medalje se bleščijo v vitrinah našega kluba.

(pavza)

Ne bomo pozabili! Tako je, kot da bi bilo včeraj. Za vedno boš ostal vzor mladim, manj mladim in tudi starejšim, kakor tudi najstarejšim.

2.GOVORNIK:

Da, mladim, manj mladim in tudi starejšim, ti, ki nisi...skratka v glavnem si tekel!

1.GOVORNIK:

Bil si kot voda iz vodovodne pipe. In zdaj je nekdo tam zgoraj pipo zaprl. Voda ne teče več. Ti ne tečeš več. Nam je ostala bolečina in spoznanje, da si nam dal več kot smo zmogli videti.

(pavza)

Stekel si in vrnil se ne boš. To je bil tvoj zadnji maraton. Slava tvojemu spominu!

2.GOVORNIK:

Stekel je.

In ne bo ga nazaj.

Slava mu!

(obred je končan, pogrebni sprevod se tiho pomika med grobovi, glasba)

9. PRIZOR

Pogreb pesnika, žalujoči v sprevodu so mešani, večina bolj ali manj neurejena, žarni, mali pogreb, oba govornika sta vidno ganjena, morda tudi nekoliko vinjena, na začetku tiha glasba violine, pogrebca sta se nekoliko umaknila v ilegalo vse do trenutka, ko je treba položiti malo kromirano žaro, v jamo, ki preplitka, tako, da je zelo čudno, še bolj čudno pa je, da tega nihče ne opazi, kako žara stoji izven luknje in jo pogrebca poskušata nekako zakriti.

1.GOVORNIK :

(svečano)

Rodil se je pesnik! Umrl je pesnik! Pa amen!

Rodil si se reven, umrl si reven!

Rodil si se brez vsega, umrl si brez vsega!

Aaaaaalii, kakor je zapisal naš veliki pesnik France:

...grabte dnarce skup gotove, kupovajte si gradove...on živi,
umrje brez dnarja...(pavza)pa amen!

Torej, zahvaljujemo se podružnici Kmetijske zadruga iz
tvojega rojstnega kraja, kjer pa ni bilo možnosti pokopa
zaradi družinske situacije in prostorske stiske, kakor nam je
prijazno sporočilo Komunalno podjetje, torej hvala tvojemu
rojstnemu kraju, ki nam je finančno pomagala pri stroških
tega pogreba, enako hvala sponzorju tega pogreba, bio
mlekarni Belo vime! Rad bi se zahvalil kmetijskemu
pospeševalcu in osemenjevalcu bikov, gospodu Bikovščku, ki je
prispeval cvetje. Enako hvala tajnici krajevne skupnost, ki
je uredila vse formalnosti, zahvaljujemo se tudi vsem
ostalim, ki se jim pač moramo zahvaliti.

(premolk)

2.GOVORNIK:

No, pa se vrnimo k poeziji. Poezija je bila tvoje življenje
in tvoje življenje je bilo poezija! Pa amen. (išče papirček,
bere)

Aaaiiii kot je zapisal naš drugi veliki pesnik: Življenje
celo, sprt nestalen, miru, sreče prijateljev je iskal, njegov
je smoter bil temen daljen, umel ga ni, zato je pal! (se
odkašlja)

1.GOVORNIK:

Se oproščam, pardon. Prej sem čisto pozabil, da je skromni
prispevek prispel tudi od društva diabetikov Slovenije
katerega član si bil.

2.GOVORNIK:

Naj

zaključim in se poslovim z besedami nam neznanega pesnika:

Smrt je, smrti ni, tu je, a je nihče ne vidi Pa amen!!

Po pogrebu vse vabim na kapljico rujnega, pečene svinjske
polovice po petindvajset procentnem znižanju je prispeval
sponzor tega pogreba, mislim, ne za stroške pogreba, niti ne

za potne stroške, marveč za sedmino, ki se je pojavil tik pred zdajci, gre za znano firmo, ki na veliko izvaža celo v Rusijo in druge baltske dežele: Turbokmet. Slava jim! Slava ti! Pa amen! (zelo medel aplavz, vmes celo neodobravanje zaradi ekonomsko propagandnih sporočil)

2. GOVORNIK:

Kot je že lucidno ugotovljeno :

Rodil se je pesnik! Umrl je pesnik! Kaj pa vmes?! Se sprašujemo vsi mi?

Res je, reven si se rodil in še bolj reven preminil, prosjačil in beračil si okoli, a se je komaj nabralo za kakšen pasulj brez mesa.

A pustimo banalnosti! Bil si pesniški inovator, tvoja prevratniška poetika je rušila tabuje!

(stopnjuje, vedno bolj glasno)

No, a si dobil Jenkovo nagrado? Nisi! Si dobil Veronikino nagrado?! Nisi! Si dobil malo Prešernovo? Nisi! A si dobil Levstikovo? Nisi! A si dobil svojo bralno značko? Ne boš je! A si dobil Rožančevo nagrado?! Nisi! A si dobil Grumovo? Nisi! A si dobil sploh kakšno nagrado? Nisi! A si dobil Stritarjevo nagrado? Nisi! A si dobil Večernico?! A si dobil Kresnika? Nisi! Nisi! A si dobil Zlato ptico? Nisi! A si dobil Desetnico? Nisi! A si dobil Župančičevo nagrado? Nisi! A si dobil vsaj nagrado Rdečega križa? Nisi! (pavza , glasno)

Madona, a si dobil sploh kakšno od 52 nagrad, ki se podeljujejo?!

(premolk)

Niisiii!

In to avtor, ki presega te citirane po krivici večkrat nagrajevane verze, ki jih zlahka povem na pamet:

muha sedi na dreku,

drek sedi na muhi,

muha sedi na muhi,

drek sedi na dreku! (premolk)

Tvoja poezija, pa tudi nekateri publicistični zapisi presegajo te puhle eksperimente, nobenega opravka nimajo z aktivistično in populistično poezijo, ki je tako hvaljena!

(premolk)

Seveda, dotaknil se bom tudi tvoje tragične usode. Vsi vemo, a noben ne reče na glas. Samo to bom rekel:

Vlak! (pavza , že precejšen nemir med pogrebci)

Ne bomo ugibali ali si videl rdečo in zapornico ali nisi ali ti je spodrsnilo...s tem naj se ukvarjajo literarni kritiki, te suhe veje literature ali literarni znanstveniki, ki jako dobro služijo s trupli pesnikov!

Res je, kot si mnogokrat dejal, eno samo prosjačenje in uboštvo, kultura je vedno revica bila in bo.

Končal bom v globoki žalosti, brez puhlosti. (pavza)

Res je, rodil si se brez vsega in odšel si brez vsega!

Konec koncev, če se metaforično vprašamo: Kaj pa sploh lahko nesemo na ono stran, če je, če seveda sploh je? Če pekel, nebesa in vice so, potem si ga najebal tudi tam, to pa zagotovo vem!

Tudi tam ti ne bodo dali nobene nagrade! (premolk)

In za konec naj preberem tvoje verze iz neobjavljene pesniške zbirke z naslovom: Šel sem, a nisem odšel, šel bom, ko pač bom in bom... (se odkašlja, občuteno recitira)

Šel sem, a nisem šel, šli smo, a nismo odšli,
šla je, a ni odšla, črna puma v mlekarni smeha,
šel sem, a nisem odšel, šel bi, pa rdeča vrana čaka na
dobitek lota, šel sem, a nisem šel, hribovita je strmina, tri
pečena jajca in slanina, slon za zajtrk, kit me prime za
roko, pasji sin, ne čakaj na pogreb, poroko... (poklon)
Slava tvojemu spominu !

(ni kakšnega vidnega odobravanja, že med govori se je največ govorilo o znižanih pečenkah in vinu, ki so ju prispevali sponzorji iz pesnikovega rojstnega kraja, pogrebca sta seveda navdušena, nad ponudbo bližnje stojnic kamor odhitijo vsi

Žara pa nekako čudno leži v premajhni luknji, pogrebca sta se sicer trudila, eden od pogrebcev jo ponesreči zadane in se skotali daleč do roba odra, odpre, pepel pada...)

10. PRIZOR

Pogreb velike živine Veliko ljudi, a malo žalujočih, veliko vencev, rož, sveč, odrov, govornikov, godbe, zborček, skratka pravi cirkus. Pogrebca vidno nažgana, prvi veliko bolj kot drugi, vse bolj slalomirata z vozičkom, ki obupno škripa. Krsta je pokrita z zastavo. Sprevod se ob počasnem ritmu bobna pomika proti jami, komaj slišno zvonjenje, vmes vzkliki, ki so vse glasnejši proti koncu obreda.

1. POGREBEC: (*mrmra, popeva vase, pijano*

Če me spomin ne vara... pa mater, ta krsta ima več ko dva osemdeset...)

2. POGREBEC:

Daj umiri se malo, pa nehaj pet, pa kaj pol, če je malo cirka, mal sva kiksnila, ni panike...

1. POGREBEC:

...pa kaj, deset centimetrov gor al pa dol, no, človek je pač zmotljiv, slabo meri, slabo šteje, samo, kaj mi kdo more, kaj...?! Jaz sem svoj smisel življenja že davno našel...!

2. POGREBEC:

Levo, zdaj levi ovinek, pazi, pazi skrajno levo, poravnaj, pa kaj delaš...?! Mamó ti li...

1. POGREBEC:

Pusti mojo mamó...pa kaj, jaz sem imel težko otroštvo, oče je bil, teta je pila, dedek je pil, strici so pili...samo kaj mi kdo more, kaj, jaz sem svoj smisel življenja že davno našel...!Pa kaj, če sem enoplastna oseba, brez dramatičnih...

(prvi klici iz ozadja, ko je slišati otožno zavijajočo ljudsko v stilu, pa je pomlad prišla, ali, oooj mladostiiii mojjaaaa, ko se prvi govornik pripravlja na govor :

Psssst, mir, psssst, tišina! Pokopava se ja velika živina!

(odmev strelav častne salve, prvi pogrebec se skoraj prestraši)

1. POGREBEC:

Jeee vojna al kaj?! Res, da sem enoplastna oseba brez dramatičnih, z nesrečnim otroštvom, samo...

(govornik se povzpne na oder se odkašlja in bere, vmes tu pa tam moteči šepet in vzkliki)

1. GOVORNIK:

Dragi tovariši, cenjene tovarišice, spoštovane gospe, dragi gospodje! Dragi sodrug, prijatelj, tovariš! Zdaj, ko je te ni več med nami, ko je zazevala velika, nenadomestljiva praznina za teboj, zdaj, ko si nas dokončno zapustil in si odšel, zdaj je težko najti prave besede za to težko izgubo, ki nas je silno prizadela in globoko razžalostila! Tebe ni več! (pavza) Torej, tebe ni več, a še vedno je tako, kot da si, a te ni! Hudo je, težko je, ker ne moremo pozabiti tvoje delavnosti, širine, tvojega znanja, tvojega tovarištva in predvsem človeške topline. Zdaj, ko te ni več!

(premolk)

Dragi sodrug, prijatelj, tovariš! Ko mi stojimo tu, tebe ni več, a vendar si tu skupaj z nami, mi, ki smo strti, zaviti v žalost in globoko bol in ne moremo drugače kot da se ti zahvalimo za vse dobro, kar si storil za našo družbo, za malega delovnega človeka, preprostega delavca in kmeta. (pavza, zadaj, šumenje : klici : pajade, pajade, ta je zjebal podjetij in firm, da to ni reees...)

Vedno si bil v prvih bojnih vrstah, zagnan, angažiran, tvoje organizacijske sposobnosti, ki si jih dokazoval dolga leta, dokler te ni ugrabila absurda smrt po dolgi in težki bolezni, ta absurda smrt, ki nas je globoko prizadela, tvojo družino, nas, tvoje prijatelje, preprostega in delovnega človeka.

Mnogo je delovnih organizacij, ki si jim zapustil svoj pečat, nekoč ozdi in sozdi, kasneje si na vodstvenih funkcijah že kot lastnik firm in podjetij vedno znal prisluhniti malemu

človeku, delavcu. (vzkliki pajade, ta si je nagrebel svoje že živega...) Nee, ti nisi bil turbo kapitalist, nee, v srcu si vedno ostal skromen, kljub bajnemu premoženju nisi pozabil na svoje proletarske korenine!

(vzkliki : pajade, seveda, ja, limuzine, vile in bazeni, ljubice in denar na računih v tujini...)

Glasno: tišina! Madona tišina! Pokopava se velika živina!)
 Ob garanju na vodstvenih odgovornih funkcijah, zdaj zaviti v plašč žalosti, ne moremo mimo tega, da ne poudarili tvojih velikih zaslug za razvoj balinarskega športa v našem kraju!
 (odmev trka balinarskih krogel)

Bil si prvi predsednik našega balinarskega kluba, bil si strasten igralec in balinar, balinanje je bilo metafora za tvoje življenje, bil si neutrudni organizator balinarstva pri nas, ki je po tvoji zaslugi zaslovelo po Evropi, svetu, pa tudi neuvrščeni deželah daljne Azije, Afrike in Kanarskih otokov, pa tja do Papaue Nove Gvineje...pardon ne vemo točno.
 (pavza) Spominjam se, kot da bi bila danes, ko si se pred desetletji vrnil iz bližnje Italije s tremi kompleti balinarskih krogel. Franci, Franci, sem te vprašal, ja za boga svetega, kje bomo pa balinali, saj ni balinarskega placu?! Pa si dejal: Pa sem ja kupil tam deset parcel pa pol hriba, bo pa ja za en balin plac! (pavza)

Tak si bil, široka ruska duša!

(vzkliki : pajade, najprej zase, najprej zase, joj, kradlo se je na veliko, ...pajade, pajade) (glasno : psssst! Pa madona sveta, tišina, pokopava se velika živina ! (pavza)
 Balinarji bomo težko nadomestili vrzel za teboj, globoko v nas bo ostala podoba borca za priznanje balinarskega športa kot zdrave, rekreativne športne panoge.

(poudarjeno)

Kot si sam večkrat metaforično dejal: treba se je približati balinčku! Ja, k balinčkuuu!

((vzkliki, tišina, saj se ja pokopava velika živina)

1. GOVORNIK:

Da, treba se je približati balinčku! Da, včasih je treba najbližjo kroglo izbiti...če ne si v riti!

(pavza)

Da, treba je kroglo izbiti, drugič spet natančno približati in začeti partijo znova, kljub pozni uri.

(poudarjeno) Balinarstvo je prava prispodoba za tvoje življenje: bil si balinček, a nisi nikoli pozabil, da si bil krogla!, cenil si približevanje, a tudi izbijanja se nisi bal ali kot si dejal: balinček biti ni balast, krogla pa je prava strast !

(pavza)

1.GOVORNIK:

Naj te v tem žalostnem trenutku še enkrat citiram!

Balinarstvo, to je življenje. Ne vemo kako bomo zdaj, ko smo izgubili največjega mecena in sponzorja. In zdaj, ko je balinarska steza pusta in prazna, zdaj, ko so luči na balinišču ugasnile, zdaj, ko ne boš več stal s kozarcem vina in balinarsko kroglo v roki skupaj z nami, zdaj je balinišče žalostno, tiho in samo.

(premolk)

Dragi prijatelj, tovariš sodrug, balinar, v imenu vseh balinarjev in balinark, v imenu področne in republiške zveze balinarjev, v imenu mednarodne balinarske zveze triintridesetih držav, ki si jih redno obiskoval, tebi in tvojim najdražjim izrekamo globoko balinarsko sožalje, ti, ki si tako neutrudno razdajal balinarstvu (skoraj jok), ki si bil balinčkova krogla in krogla balinčka (se zbere), ni te več, ne bo te ne jutri, ne pojutrišnjem ne ob naših balinarskih praznikih. Slava tvoje balinarskemu in drugemu spominu

(vidno ganjen se umakne, zavrtijo eno od novih slovenskih žalostink

vzkliki mrmranje tudi iz ozadja manj glasno : mir, mir, tišina, saj se ja pokopava velika živina)

2.GOVORNIK: (*patetično*) Dragi moj Franci ali Frenki, Francišek kot smo te ljubkovalno klicali gasilci in gasilke. Prisluhnili smo toplim besedam tvojega balinarskega tovariša, vedeli smo, da zadnja leta biješ boj z zahrbtno boleznijo, a vseeno smo bili presenečeni, težko smo dojeli, posebno mi od gasilcev, da te ni več. Mi gasilci, te pogrešamo, tudi gasilke in mladi rod prostovoljnih gasilcev.

(*kratka pavza, med žalujoči narašča nemir in živ žav*)

2.GOVORNIK:

Tebe ni več! Ni te! Ogenj je ugasnil.

(*pavza*)

To je težko dojeti in razumeti, posebno nam, gasilcem in gasilkam, ko pa smo še včeraj skupaj kovali načrte za prihodnost. Res je kot si večkrat dejal: zdaj bijemo boj z vodo, več kot ognjem, samo voda ni dobra niti za v čevelj!. Tebe ni več! Intervencij imamo pa vse več in več.

(*pavza*)

Ti nisi bil samo borec, bil si prvoborec in se nikoli, kljub poznim letom, nisi umaknil iz nobene gasilske veselice, ki si jih tako rad obiskoval. Rad si dajal, bil odprtega žepa in iskrivega srca.

Res je, imel si, prigaral si si premoženje, imel si, samo si tudi drugim radodarno dajal, posebno nam gasilkam in gasilcem! Posebno za tombole in srečolove, tu si bil odprtega srca!

(*...odmev: pajade, pajade...*)

A zdaj tebe več ni! Ogenj je ugasnil.

(*pavza*)

V najbolj kritičnih situacijah si znal dokazovati, da se da s trdim in poštenim delom doseči praktično vse! Koliko je bilo samo podjetij in firm, ki si jih vodil in privatiziral, tako, da so tudi drugi imeli kaj od tega, predvsem pa lokalna

skupnost in mi gasilci. Koliko je bilo samo vodilnih funkcij, ki si jih vestno in pošteno opravljaj, koliko odgovornosti na tvojih plečih. In koliko stečajev, ki si jih uspešno izpeljal! Tudi v prelomnih časih, ko je prišla demokracija in z njo nova pravila, nisi pozabil na nas gasilce in gasilke.

(kratka pavza, nemir, naveličanost med pogrebci)

In zdaj te ni več! Tebe več ni!

(pavza)

Ob vseh številnih obveznostih, potovanjih doma in v tujino si bil dneve in tedne, mesece odsoten, a kljub temu si bil dober mož, skrben oče, radodaren dedek, bil si dober in iskreni tovariš, telesno-kulturni delavec, ki je znal poprijeti in pomagati povsod. Bil si eden od graditeljev gasilskega doma, bil si pri nabavi gasilskega avtomobila, ki smo ga po tvoji zaslugi dobili brez marže. Stal si z nami skupaj v gasilskih vrsti, bil si na mnogih gasilskih paradah in veselicah, večkratno si odlikovan z najvišjimi gasilskimi odlikovanji!

(kratka pavza, nemir vse bolj narašča)

In zdaj te ni več! Tebe več ni!

(pavza)

Ni več požara, ki bi ga pogasil, ni več curka vode, ki se peni, ni več brnenje črpalke, ki vodo črpa, ni ventilov in sija medenine, ni tvoje razumne besede in donatorstva, ki nam je pomagalo v težkih časih.

Zdaj te ni več med nami!

A to je le privid!

To je samo navidezno... ker, ker, ker, vsakič, ko se bomo vrnili v gasilski dom, ko, ko, ko, se bomo vozili z gasilskim avtomobilom, ko, ko, ko bo zahrumela gasilska sirena, ko, ko, ko bo gasilska veselica, ko bom nazdravljali vse do jutra, se bomo spomnili nate!

Živel boš v naših srcih, z nami, v ognju in vodi, da, izgorel si, voda časa ni mogla pogasiti požara bolezn.

A večno boš živel v gasilskem spominu med nami! Slava ti!

(odhaja, nemir narašča : komentarji: pa imejte kaj spoštovanja do mrtvih, o mrtvih vse dobro, pa psssst, tišinaaaa...saj se je pokopava velika živina...ob siju balinarskih krogel in lepoti gasilske opreme se obred počasi le konča...)

1.POGREBEC:

Pa je končno le konec...

(se opoteče)

2.POGREBEC:

(ki je očitno zadremal)

Kje gori, kaj gori...zakaj gori...

(spet ena od žalostink, zavijanje, a nič žalosti in solz pri žalujočih, v ozadju so vse bolj nesramno hrupni, roke sožalja morda, še zadnje besede, pogrebca, ki morata spusti z vrvmi krsto v jamo sta pred velikim problemom, žal ne gre, krsta je opazno prevelika, oziroma je jama prekratka, zadrega narašča, kot klici govornikov iz ozadja, mrmranje, trušč, smeh : škandal, pa to je pravi škandal, to je delo desnih političnih sil, prava sabotaza, sramota, kje je policija, zakaj kdo ne ukrepa...! In podobno.

Pogrebca se ne vso moč trudita, da bi krsto nekako le spravila v jamo, poševno stoji krsta, poskušata s skoki na les, napetost in vse bolj sovražni klici naraščajo, grožnje in smeh, žalujoči se razhajajo, nič žalosti in solz, samo bolj ali manj cinični komentarji)

1.POGREBEC: (podi zadnje redke radovedneže) Vsega imam dovolj, no , gremo, to je ja posvečena zemlja, tu bi moral biti mir, mir...!

2.POGREBEC:

Gremo, gremo, ne past zijala, drugi tudi čakajo na vrsto, Gremooo...

(pristopita 1. In 2. Govornik, vidno razburjena)

1.GOVORNIK: (besno)

Pa kaj se to pravi, kaj takega in pred tolikimi ljudmi, popolna blamaža in škandal! Kakšna sramota, jutri bo prišla pritožba na upravo, obrnili se bomo tudi na medije, v imenu republiške balinarske zveze vama obljubljam da bodo konsekvence! Mi v balinarski zvezi si kaj takega ne moremo privoščiti, gre za etiko in moralo, pieteto!

2.GOVORNIK: (jezno)

Kaj takega, saj sem ostal brez besed, in to pred javnostjo, kaj, če bi se zgodilo nam gasilcem, se sploh zavedate svojih dejanj in posledic, ki bodo sledile?! V imeni republiške gasilske zveze bom ostro protestiral na pokopališki upravi. In to se zgodi nam, ki smo vam tolikokrat priskočili na pomoč ob požarih, poplavax, potresih in drugih naravnih nesrečah! Kaj takega pa svoj živ dan ne?!

(pogrebca nista nič manj jezna)

1.POGREBEC: (jezno)

A vidita vidva ali ne vidita, to je ja težko in odgovorno delo, zgodi se kdaj, kako , da ne, mala tehnična napaka, ki pa bo odpravljena še danes...!

2.POGREBEC:(

(se dere) Lahko je vama lepo mal škropit z vodo, pa balinat okoli ! To pa je resno in odgovorno delo, delava vse komplet sama, jebenti boga balinarsko gasilskega, ni mehanizacije, nimava nikakršne moralne podpore , kaj šele kaj drugega!

(končno se situacija na pokopališču malo umiri)

1.POGREBEC:

Kako težek šiht, pa še politika imava! Pa še in še, ni konca, ni konca...

2.POGREBEC:

Samo še prej morava tega gasilsko-balinarskega tipa noter spraviti!

Spijva še malo za moč.

(še malo odpijeta, nato z novo močjo skačeta po tisti strani krste, ki moli ven, da les končno počí in krsta s truščem pade v luknjo.

2. POGREBEC:

Daj, daj no, skoči no na oni strani.

1. POGREBEC:

Daj, tudi ti, daj, nooooo, daj, daj, nooooo, paaa je!

2. POGREBEC: (upehano)

No, pa je nekako šlo.

1. POGREBEC:

Za mišjo dlako.

(utrujena obsedita na kupu zemlje)

11. PRIZOR

Prvi in drugi pogrebec osamljeno sedita na kupu zemlje.

1. POGREBEC:

Samotno je.

2. POGREBEC:

Ja, samotno. Samo ti si tako enoplastna oseba.

1. POGREBEC:

Hvala enako! Še ptičjega petja ni slišati.

2. POGREBEC:

Ja, kot da tu ni nobenih ptic.

1. POGREBEC:

Tišina in mir.

2. POGREBEC:

Mir in tišina, da bi jo rezal.

1. POGREBEC:

In midva.

2. POGREBEC:

Tu sama, na koncu konca.

1. POGREBEC:

Niti pravih besed ni.

2. POGREBEC:

Besede so tu odveč.

1. POGREBEC:

A čas vseeno pelje čez nas.

2. POGREBEC:

Ne sliši ga, ne vidiš ga, a je.

1. POGREBEC:

Pretaka se, izginja.

2. POGREBEC:

Nihče pozna ključa skrivnosti.

1. POGREBEC:

In midva sva zadnja stražarja.

2. POGREBEC:

Stražar, stražar, kdaj bo noč?!

1. POGREBEC:

No, daj no, še en kozarec za prvo pomoč.

2. POGREBEC:

Veš, ti si tako enoplastna oseba, brez dramske esence!

1. POGREBEC:

Oja, hvala enako.

12. PRIZOR

Pogreb politika, še več vancev in rož, še več ljudi, še več zastav, vmes tudi tiste stare z rdečo zvezdo, srpom in kladivom, v začetku pride do ne ljube pomote, ki je po minuti dveh odpravljena, namreč zavrtijo jugoslovansko himno: Hej Slovani! Po direndaju, več ali manj glasnih protestih je napaka odpravljena in končno zadoni slovenska himna: Zdravljica. Vsi strumno, samo pogrebca se več kot opazno vinjena utrujena.

1.in 2. govornik izmenično skoraj skačeta na povzdignjeni za govorniški oder, sem in tja se celo zaletita, prav nič prijateljsko.

1. GOVORNIK: Dragi tovariš!

2. GOVORNIK:

Ki pa zadnja leta nisi želel, da te kličejo tovariš.

Zatoooo, dragi gospod!

1. GOVORNIK:

Bil si mlad, neutruđen socialistični mladinec, bil si v prvih vrstah mladinskih delovnih akcij, vozil si se z džipom od jarka, pa do jarka, od štafete, pa do štafete.

3. GOVORNIK:

Bil si že nezrel, a trezen človek, ko je bilo potrebno ob zgodovinski prelomnici stopiti v prve vrste nove demokratične države.

1. GOVORNIK:

Spominjamo se te, kako si se boril za samoupravljanje, za socializem s človeškim obrazom, kako si se na mnogih in premnogih sestankih boril, za malega, delovnega človeka!

2. GOVORNIK:

Nastopil si na prvih demokratičnih volitvah nove države, ki so jo sanjali rodovi, a že kmalu si spoznal, da boš lahko svoje bogato znanje in izkušnje oplemenitil le in samo v liberalni stranki.

1. GOVORNIK:

Bil si tajnik in nato vodja tajnikov in nato podsekretar in nato sekretar in nato vodja sekretarjev in nato predsednik partijske celice in natooooo, predsednik okrajnega odbora in naaaatooo si se trdim delom na terenu prebil do republiških funkcij.

2. GOVORNIK:

Kmalu si spoznal, da v vulgarnem liberalizmu, in turbo kapitalizmu ni sreče za malega in delovnega človeka, prestopil si v tretjo stranko združene nove levice, ki se je znova, znova in znova vračala k človeku, malemu, delovnemu človeku.

(*stopnjujeta*)

1. GOVORNIK:

Kmalu si prerasel republiške okvire in vodilne funkcije in poslan si bil v Beograd, videli so te na Avali, na Brankovem mostu, na Skadarliji, kadar nisi imel delovnih obveznosti v skupščini.

2.GOVORNIK:

Tudi v tretji stranki v šestih letih nisi našel pravega izziva, med ustanovitelji nove stranke, ki je enako kot prej vse tvoje druge stranke s tvojim trdim in predanim političnim delom doživela lep uspeh na volitvah, predvsem zato, ker se je zavzemala za pravice malega, delovnega človeka!

1.GOVORNIK.

Ojoj! Množice so te videle objokanega kako si brišeš grenke solze na zadnjem kongresu zveze komunistov. Ta gesta je ganila tisoče in tisoče preprostih delovnih ljudi za katere si se boril brez predaha!

2.GOVORNIK:

A zgodilo se je nepredstavljivo, tvoja peta stranka je kljub temu, da se je borila za pravice, preprostega, malega, delovnega človeka, na volitvah ni doživela uspeha in ni ti ostalo drugega kot da si sprejel izziv Evrope!

1.GOVORNIK:

In tako, dragi tovariš ti si bil resnično borec, za preprostega, malega delovnega človeka, bil si pokončen, delaven in predvsem moralno-etično neoporečen, kar so preprosti, mali in delovni ljudje vedno znali ceniti in nagraditi!

2.GOVORNIK:

Dragi gospod, nekoč tovariš. Vsa lažna namigovanja in obtožbe, ki so se po povratku iz Evrope zgrnila nate niso mogla okrniti tvojega ugleda, a ti si se s skromno pokojnino umaknil iz politike in prepustil svoj prostor mlajšim, ki si jim do svoje prerane smrti rad svetoval kako pomagati preprostemu, malemu, delovnemu človeku.

1.GOVORNIK:

Dragi moj tovariš, soborec, naj ostane v spominu mladih generacij tvoj svetel lik, naj ne bo pozabljen tvoj boj za preprostega, malega delovnega človeka...!

2.GOVORNIK:

Ne, ne dragi gospod, prijatelj moj, naj ostanejo spomini na tvoj boj za demokratično in svobodno družbo, ki bo vsakemu posamezniku omogočila dostojno življenje...

(prerivanje v poltemi)

1.GOVORNIK:

Ne, ne tega pa ne dovolim, pa pika, tako pa se ne gremo, ne morem izbrisati naše obče in osebne zgodovine, ne smemo se je sramovati...

2.GOVORNIK:

Ne, ne, in še enkrat ne, ne bom hvalili časov svinčenih časov enoumja, ko ni bilo demokracije in osebne svobode, ne, ne, nikakor ne...

(vse splošno prerivanje v poltemi, ki jo spremlja mešanica obeh himen Hej Slovani in Zdravljica, pogrebca s težavo stojita ob grobu)

(pok in tema)

ANGEL: (iz ozadja)

Aleluja!

Boja za preprostega, malega in delovnega človeka ni nikdar konec!

13. PRIZOR

Vsi že nekoliko utrujeni, se le zberejo tik pred sedmino, da odpojejo ali deklamirajo prigradno pesmico politiku v slovo, morda uglasbitev)

VSI : (pojejo - ritmično-poudarjeno)

Povej povej mi, kako živiš,
kam hodiš, s kom spiš,
povej, povej mi, koga voliš ti,
da pač vemo od koga si?!

Če ti si naš, naš, naš,
 potem lahko vse imaš, imaš,
 če pa si od njih, od njih,
 težke batine lahko dobiš, dobiš!
 Resnica lahko samo ena,
 naša in druga nobena,
 za prijatelje, se tudi prilagodi,
 za naše sovražnike pa je ni, ni!
 Desna, desna leva, leva desna,
 bodi naš, naš in ne šleva,
 črno belo, črno bela,
 naša vojska veselo prepeva:
 povej, povej mi, kako živiš,
 kam hodiš in s kom spiš...
 (odkorakajo k veliki bogato obloženi mizi, ki je lepo
 postavljena med grobovi)

11. PRIZOR

*Sedmina, vsi so navzoči pred zaključnimi prizori nekoliko
 utrujeni, a ješči in žejni,
 morda celo pretirano, drug drugemu ne pustijo do besede.*

ANGEL:

Bratje, sestre, pozabimo na prepire,
 ko je jedača in hrana, naj počaka tudi sprava!
 (za veliko mizo sedijo vsi nastopajoči, miza je bogato
 obložena, veliko jedače in pijače, vstajajo, vzklikajo)

1.GOVORNIK:

A ni to čudno kako dobro se razumemo tu, praktično na koncu
 sveta, tako balinarji kot gasilci,, tako fizikalci, kot
 športniki, pesniki in politiki, a ni to lepo čudno?

2.GOVORNIK:

Da, da, mar ne, deželica gasilcev smo, s tem ne mislim nič
 slabšalnega, samo a ni lepo, cerkvena, gostilna, gasilski
 dom? Pa kje še to tako lepo pošlihtano in urjeno po svetu?!

1. GOVORNIK:

Da, da...morda bi bila potrebna poglobitev teh resnic,
da ne bo preveč enoplastno brez dramatičnosti!

Da, da, liki morajo biti izdelani in dramatični, kot se za
pogrebe spodobi!

1. POGREBEC:

Glej, glej, vidi, vidi, ptica na nebu. Kako lepo je kadar
ptica sede na grob in zapoje, recimo slavček ali pa
taščica...

2. POGREBEC:

Prav res, neverjetno lepo je videti ptice kako posedajo po
grobvih, ne-ver-jet-no...

GOSPA:

Samo potrebna je, kako naj se izrazim, notranja lepota.

MLADENKA:

Pa kaj še?! Kaj pa ti veš o lepoti?

Objemati drevesa?!

1. POGREBEC:

Kako malo je potrebno za srečo? Dva belega ali dva rdečega,
jaz sem svoj smisel življenja že našel.

2. POGREBEC:

Da, dobitna srečka! Važno je, da se imamo fajn! Filozofi so
svet razlagali, midva s prijateljem ga pa spreminjava.

1. POGREBEC:

V prvi vrsti gredo naši! Svoboda je spoznanje nujnosti,
nujno je pa samo umreti!

2. POGREBEC:

V drugi vrsti gredo k maši!

GOSPA:

Kaj pa španske, brazilsko bolivijske telenovele, Aldeardo
Almonte, pa saj se človek ves čas uči, gracias amore, prelepa
slepa Esmeralda, prosim lepo, v pol ure se jim zgodi več, kot
povprečnemu človeku v celem življenju!

MLADENKA:

Kaj pa rumeni tisk, na deset straneh trideset mrtvih, dijakinje posilile profesorja, žena z sekiro pokončala moža, princesa Victoria hudo zbolela za neznano boleznijo, za nesrečo krivi gasilci, krvav je stal med vrati z vijoličasto ping pong žogico med zobmi...

1:GOVORNIK:

V čem pa je smisel življenja, lepo vas prosim?!

Glejte, prišel sem s kovčkom, brez ficka, zdaj pa imam res veliko, hišo, vikend, bazen čistokrvnega psa, ljubico, bančni račun v tujini.

(pavza, poudarjeno)

Samo vse, vse sem zaslužil s trdim in poštenim delom!

Delo, delo delo je rekel Vladimir Iljič Uljanov, to je smisel življenja, !

1.POGREBEC:

Samo, v resnic le jaz in moj prijatelj doživljava samoto.

Tako enoplastna in nezanimiva sva.

2.POGREBEC:

Samota je spoznanje nujnosti, nujno je pa samo umreti.

Kaj pa naj bi povedala o naju?! Ko sva pa non stop v službi.

Ljudje umirajo in niso srečni.

MLADENKA:

Samo otroci so naša prihodnost! Na prihajajočih rodovih svet stoji. Za otroke ni nič dovolj dobro. Otroci so naše največje bogastvo.

GOSPA:

Neodgovorno je imeti otroke v ta svet, če jih nimaš s čim preživljati!

2.GOVORNIK:

Seveda smo pošteno delali in še bolj pošteno odtujili kakšno malenkost zase, poudarek je na: pošteno! Samo kradi na veliko, pa te ne bodo dobili. Sicer pa, za pet milijonov eurov dobiš največ leto dni zapora...pogojno...

1.GOVORNIK:

Brez prave dramatičnosti ste! Niste osebno izdelani liki!
Pa vizija, treba je imeti vizijo!

GOSPA:

Živela ljubezen od popka navzgor!

MLADENKA:

Ali pa navzdol, kakor za koga.

1.POGREBEC:

Tovariši, tovarišice,

Za koga pa smo se borili? Za breje golobe?!

Ogledala ne lažejo!

To je resnično težka, odgovorna služba!

2.POGREBEC:

Služba je služba, družba je pa družba!

Smrt je enako demokraciji.

(nazdravijo)

1.GOVORNIK:

Ena taka otožna žalost je srcu našega žalostno izumirajočega
plemena, ena taka bolečina nedoživetega, kaj pa vem, pesnik
bi se znal veliko bolje izraziti, pa ga žal ni več med nami,
prekleta železnica, pa zakaj ne postavijo rampe na prehode?!
Zdravstvijte tovariši in tovarišice, cenjene dame in dragi
gospodje!

2.GOVORNIK:

Drugače pa smo pridni, pridni, čisti, čisti,
delovni, delamo, delamo, nazaj se ne oziramo,
mi samo delamo!

VSI: Delamo, mi samo delamooo...kaj nam pa morejo, morejo
morejooo...

ANGEL:

Pa kaj ne bi nikoli konec tega cirkusaaaa...?!

Bo končno kdo povedal kaj tehtnega? Kje je tu kakšen dramski
zaplet?!

1. POGREBEC:

Jaz mislim, tako si mislim,
da je najbolje, da človek nič ne misli!
Na zdravje!

2. POGREBEC sem in tja tudi ostali(pojoče, mešano)...zdaj
pa zase prijatelji kupo dvignimo...

Ki tu smo se zbrali, ker v srcu dobro, dobro, mislimo, ki, v
potrlih srcih up budi, v srcih strtih up budi..

ANGEL:

Zdaj pa dovolj! Ljudje hočejo nekaj tehtnega! Ljudje bi radi
odgovore!(pavza)Ljudje bi radi dramo!

(kriče)Slišite, dramooooo!

Nekaj globokega! Nekaj, kar ima globino in sporočilo!

(*grobna tišina - tih, komaj slišen*)

(*klic : pajade, pajade...*)

1. GOVORNIK:

Torej, spoštovane dame, dragi gospodje,

Kaj je gibalo sveta:

Ljubezen ali sovraštvo?

Če se ozremo na desno, če pogledamo na levo,

potem bi se bolj nagibali k sovraštvu,

tu pa, na tem svetem prostoru kjer počivajo duše umrlih

se nam pač ni treba sprenevedati.

In pod nujno je treba reči kakšno besedo o resnici!

O svobodi, o smislu življenja...

2. GOVORNIK (ga prekine)

Ne, nikakor ne!

Nobenega smisla nimajo govorance, kar takooo,

na splošno, torej bodimo konkretni!

Drage dame, cenjeni gospodje.

Recimo, bobu bob!

GOSPA:

Kaj pa o vlogi žensk in matere...?

MLADENKA:

Kaj pa o družini, vzgoji, spolnosti...?

1. POGREBEC:

Kaj pa o smrti in samoti?

2. POGREBEC:

Kaj pa o smislu življenja na splošno...?

(vzkliki, drug preko drugega ,
pok - grobna tišina)

ANGEL:

Vse to je enoplastno!

Vse to nima dramatičnosti?!

Hočemo vedeti zakaj, kdo in kdaj in kako je umrl!

Hočemo vse podrobnosti iz njihovega življenja!

Hočemo imena, starost, bolezni, ljubezni, življenjsko pot!

Hočem zaplet, izdelane like in osebe!

Jebenti: (glasno) hočemo dramooooo!

(pavza)

Klic : Joj joj, kam bi del?!

(odmev) Ja tja, kjer si vzela!

(premor, vstajajo drug za drugim)

1. GOVORNIK:

Slovenci smo delavni!

GOSPA:

Slovenke smo podjetne, čiste in pridne!

MLADENKA:

A znamo biti tudi zapeljive in privlačne!

2. GOVORNIK:

Slovenci smo od nekdanj med sabo sprti!

(odmev) Ojoj, sreča nikdar ne počiva, ves čas vsa zmatrana
nori in hiti po naši vasi.

1. In 2. Pogrebec :

Tu, v tej zemljici nešteto mož in žena počiva,
tu kjer ob nočeh tavajo duhovi
tu, kjer resnično je doma svoboda
tiho plava naša barka...

(glasovi zamrejo, pol tema, počasi se vsi razidejo,
drobna ptica prileti na grob in se čudi)

ANGEL:

Samo to ni nobena drama, liki so enoplastni, nič ne vemo
o njih, zapleta ni, nekakšni pogrebi, preveč pijače,
govori in podobno sranje!

Ker mi hočemo dramo!

Bolečino, sovraštvo, umore in kri!

Naj se preklete že kaj zgodi!

14. PRIZOR

(tema, sence ki počasi hodijo med grobovi,
in vzkliki, ritmično)

VSI:

Vse, vse ima ta dežela,
prelepe reke, gore, ravnico in morje,
vse, vse ima ta dežela,
samo ljubezni do bližnjega ne, ne ne,
desni in levi, črni in rdeči,
eni v zlatu, drugi v blatu,
vse, vse ima ta dežela
prelepe reke, gore ravnico in morje,
vse ima ta dežela,
samo ljubezni do bližnjega ne, ne,
kolo slovensko, kolo norosti,
eni v blatu, drugi v zlatu,
vse, vse ima ta dežela...

(nebeški pok in lom)

ANGEL: Ne, ne, pa ne, rekel sem nekaj, nekaj, kar bi
ljudem vrnilo dostojanstvo, optimizem za jutrišnji dan,
Vse to petje je enoplastno, brez prave dramatičnosti, liki
niso izdelani,
Ni umorov, ni strasti, ni sovraštva, ni ljubezni, ni
humorja (kriče) Mi hočemo dramooooo! !

(kolo se zdaj med grobovi pomika počasneje, pesem ima družbeno kritičen zven, pesem o naši vasi in o našem plemenu, pesem počasi zamira, ko žalujoči iz sedmine dokončno odhajajo)

VSI:Taka je pač naša vas,kot, da bi se ustavil čas,
na prvi strani časopisa, kot zvezda sije nova novica,
kot solza je, čista resnica,majhna brada, tanek vrat,
pa je dal vsem nam, šah in mat,ko so ga vprašali:kako si
obogatel?

odgovarja jim:samorastnik sem, mar ne bi smel?!

njegov prijatelj dobri, stari,vsako soboto v vikend arest se
odpravi,

zelo skrbi ga, da porše se mu ne pokvari,naša je folklor, ena
stranka pade,že je tu nova, ki budi naše nade,pozitivno rdeče,
črno sivo ali smelo,

za mikrofonom politik besno laja, gospa Marija pri maši se
naslaja,

taka pač je naša vas,kot, da bi se ustavil čas,kaj pomagajo
protesti,

kdo ima koga na vesti,referendumi, cirkusi in volitve,
nihče ne sliši ljudstva molitve,karavana čudna ta veselo
potuje,

malo izumirajoče pleme pa žaluje,taka pač je naša vas,
kot, da bi se ustavil čas.Kaledonija, Kaledonija, od kod
lepote tvoje...

(se izgubijo med grobovi)

ANGEL:

Pa kaj je zdaj to?!

*Liki so enoplastni, zapleta ni, ni strasti, umorov, krvi,
čustev, jebenti, saj je tako kot življenje samo, samo:*

(krik)hočemo dramoooo!

15

PRIZOR.

Angel, nekje med nebom in zemljo.

ANGEL:

Življenje? Z našim rojstvom se rodi naša smrt.

In vmes?

(pavza)

To malo, trpeče in izumirajoče pleme, pridno in delovno,
Kaj ga ohranja?

Drugače pa, zelo pomembno je, da je grob
na lepem in prijetnem mestu.

Da so voda in smeti zraven.

Pač, to je zelo praktično.

Če pa je poleg še lep razgled, je pa to
samo še bonus.

Končno, prihaja zaplet.

16.

PRIZOR

Gospa se približuje grobu s šopkom rož, svečano oblečena, razpoložena, a, ko na grobu zagleda sledova mlade tekmice, njene rože in okrasje, jo dobra volja hitro mine, iz groba je slišati mrmranje gospoda, ki rešuje križanke.

GOSPA:

(vsa divja)

Ne dragi moj, saj to ni res?! Niti tu ti ne da miru! Ta lajdra skurbana, hodi ti onečaščati poslednji pristan za katerega ja skrbim jaz in seveda zanj tudi plačujem! In to ne malo! Nobenega spoštovanja nima, kot ga ni imela takrat, ko se vmešala med naju, ta kurbica pokvarjena, ta cipa pocestna!

(na novo preureja grob)

Samo, še danes stopim na upravo, kaj se to pravi, da človek v lastnem grobu nima miru, pa to je ja skrunitev poslednjega pristana.

(se razgleduje po ostalih grobovih)

No, glej, glej, včeraj so pa še tri, štiri nove pokopali, tri, štiri nove gomile, trije novi sosedje. Samo, zakaj ena

jama še ni zasuta?! Hmm, to je pa res čudno. (znova se loti urejanja groba) In kje je dobila te pomendrane marjetice, prav nobenega okusa nima, ne vem kaj si videl na njej razen svežega mesa? (poudarjeno) Da veš, tega ti pa ne bom nikdar odpustila, ni zdaj po smrti ne! Samo, da zdaj govoriči okoli, da ima otroka s teboj, to je pa že pretirano! Pa saj ja jaz dobro vem, da koncu nisi mogel nič več, oh ja, nekoč pa si bil pravi žrebec. Samo zadnja leta nisem imela niti tistega, kar pripada vsaki zakonski ženi! Jaz pa ja že vem, saj sem bila tvoja zakonita žena štiriintrideset let! Po svoje sreča, da nisva imela otrok, ti si bil moj otroček, mar ne?!

(poklekne na zemljo)

Dragi moj, ljubi moj, storila bi vse, prav vse, da bi oživel in se vrnil k meni! Prav vse!

(ob teh besedah silen svetlobni in zvočni pok, angel, ki izpolnjuje tudi najbolj nemogoče želje se spusti do gospe izpod samega neba)

ANGEL:

Tvoje besede in prošnje bodo uslišane, tvoja zvestoba je tista moč, ki me je privedla do tebe, da te povprašam: pa bi res storila vse, da se ti pokojni mož vrne za določen čas?!

GOSPA:

(hlastno, glasno) Vse, prav vse!

ANGEL::

Torej možnost je, da se tvoj mož vrne na zemljo, a polovico časa, ki ti ostaja do smrti moraš podariti njemu! (gospa na kratko razmisli)

GOSPA:

(zamišljeno) A, kar polovico? Ni to veliko?

ANGEL:

Dvanajst let, če se izrazim po vaše, šest let tebi in šest let njemu.

GOSPA:

Pa se ne bi dalo osem let meni, štiri leta njemu?

ANGEL:

Rekel sem, ne bom ponavljal, polovica tvojega časa, ki ti je ostal do smrti! (kratka pavza)

GOSPA:

(koleba)

Pa lahko v miru razmislim?

ANGEL: (ostro)

Ne, takoj se moraš odločiti

(gospa vseeno še malo razmišlja, nato se odloči)

GOSPA:

(vzhičeno)

Naj se zgodi, če sem žrtvovala toliko let, jih bom še zdaj!

ANGEL:

Izpolnjeno bo!

(angel izgine med svetlobnim in zvočnim pokom, gospa pa še, kar naprej kleči, malo pomoli, po svoje utrujena in šokirana)

17. PRIZOR

Na gospodovem grobu se prikaže mladenka, tudi ona besna, ker jo je tekmica prehitela. Rože, sveče, samogovor in nagovor gospoda.

MLADENKA:

No, pa je bila spet tu pred mano, kot da nima kaj doma početi, ta avša odcvetela, kot da ji ni dovolj, da je ukradla tvoja najboljša let!

(ureja grob)

Samo nekaj ti pa povem, če bi bil še živ, ne bi ti pustila, da igraš tako podlo dvojno igro! Konec koncev imaš otroka z menoj, meso tvojega mesa, kri tvoje krvi! (kratka pavza)

Kaj vse bi lahko še doživela skupaj, tudi še enega otročka bi lahko imela, zakaj pa ne, naš narod ja izumira. Da, da, storila bi vse, prav vse, da bi oživel in se vrnil k meni!

(ob teh besedah silen svetlobni in zvočni pok, angel, ki izpolnjuje tudi najbolj nemogoče želje se spusti do gospe izpod samega neba)

ANGEL:

Tvoje besede in prošnje bodo uslišane, tvoja zvestoba je tista moč, ki me je privedla do tebe, da te povprašam: pa bi res storila vse, da se tvoj ljubimec vrne za določen čas?!

MLADENKA:

(glasno, poklekne)

Vse, prav vse!

ANGEL:

Moram ti odkrito povedati, da je pred teboj za pokojnikovo vrnitev prosila tudi njegova zakonska žena...

MLADENKA:

(ga prekine) Ta avša stara...!

ANGEL:

Ne prekinjaj me!

Kot sem dejal, prosila me je, a tudi ti imaš možnost, da se pokojnik vrne k tebi, če mu podariš polovico svojih let, ki ti ostanejo do smrti? Prednost imaš, ker ti ostaja šestintrideset let, njej le dvanajst

(kratka pavza, mladenka razmišlja)

MLADENKA:

Polovico, mar ni to veliko, saj je ja že umrl v letih, mar naj živim s starcem?

ANGEL:

Odloči se! Osemnajst let tebi, osemnajst njemu ali pa se vrne k svoji ženi!

MLADENKA:

Pa se ne bi dalo tako, deset njemu in šestindvajset meni?

ANGEL:

Ne bom barantal s tabo, polovico ali nič!

MLADENKA:

(koleba razmišlja)

Pa lahko razmislim?

ANGEL:

Ne, takoj se moraš odločiti!

MLADENKA:

(*vzhičeno*)

Prav, naj se zgodi, le, da se vrne k meni in k njej!

ANGEL: Izpolnjeno bo!

(*angel izgine med svetlobnim in zvočnim pokom, mladenka še naprej kleči, nato se šokirana, utrujena opoteče med grobovi*)

18. PRIZOR

Oba pogrebca se mačkasta plazita iz grobov, prašna, umazana, a na srečo je še nekaj rezerve in čas za prve jutranje požirke, še prej odtočita malo potrebo, nič kaj spoštljivo do umrlih, sedeta na rob jame in meditirata.

1. POGREBEC:

Če ni to vse skupaj eno sama groza! Samo naspal sem se, spal sem kot ubit! Kako, kaj naj bi povedal o svojem življenju?

Aha, oja, o ne.

2. POGREBEC:

Ja, ja, v zemljici se pa res prav lepo spi, malo vlage je bilo, povej, kakšen program imava danes? Koga bi zanimalo moje otroštvo, moja preteklost in moja sedanost? Prihodnosti tako ali tako nima, oziroma je vse več ali manj jasno!

1. POGREBEC:

Danes, podobno kot včeraj, no, morda kakšen komad manj, treba bo preveriti, kot bo treba od sedaj naprej natančno preveriti vse mere, ki jih potrebujeva za izkop, saj veš, da ne bo spet kaj.

2. POGREBEC:

Hvala bogu, da je danes eden manj, ker drugače res ne vem kako bi zdržal.

(šele takrat opazita, da je grob starega gospoda odprt, krsta tudi, trupla pa ni, zato panično skočita na noge, razburjena kričita)

1.POGREBEC:

Pazi ti to, pazi, trupla ni več, krsta je odprta, tipa pa ni?! Pa saj komaj verjamem, včeraj sva ga lastnoročno brez velikih problemov pokopala?!

2.POGREBEC:

Pa to ni res, to je nemogoče, da bi tip, kar tako odfrčal? Kaj pa, če so ga ukradli, te sekte in to?!

1.POGREBEC:

Pa pojma nimam kako se je moralo to zgoditi, morda pa imaš ti prav, samo kaj nama to pomaga, kriva bova midva!

2.POGREBEC:

O bože sačuvaj, naju že vidim na sodišču ali pa še kaj hujšega bože sačuvaj, že naju vidim v arestu ali še kaj hujšega!

1.POGREBEC:

A si nor ali kaj? Lepo bova krsto zaprla, kdo bo pa vedel, ko zasujeva jamo, da je prazna?

2.POGREBEC:

Samo prijaviti bi pa vseeno morala...

1.POGREBEC:

Pa kaj si nor ali kaj, še enkrat ti povem, jamo bova lepo zasula, pa amen!

2.POGREBEC:

Ja, prav imaš, kdo bo pa vedel. A vina je še kaj?

1.POGREBEC:

Nekaj ga je še, čisto malo, za jutranjo osvežitev.

(z naglico in ihto se lotita zasipavanja obeh jam, tako velike živine, kot tudi groba gospoda, ki je čudežno izginil, ko končata, upehana sedeta na grob, jesta stari kruh in splakujeta z zadnjimi ostanki vina)

1.POGREBEC:

Ma samo, upam, da se ne bo razvedelo?!

2. POGREBEC:

Ja kje pa, saj samo midva veva. Pa še tako je danes, da noben nima časa iskati niti živih, kaj šele trupla.

1. POGREBEC:

Upam, da imaš prav. Morda s res te sekte, morda je pa kaj nadnaravnega, v tem svetu se te čase prav nič ne ve, nič trdnega ni, oprijemljivega.

2. POGREBEC:

Kaj pa, če so Hudičevi angeli? Kako si lahko angel, pa hudičev?! To mi ni jasno. Sicer pa se bo treba pripraviti na opoldanskega socialca, pa vina je tudi zmanjkalo.

1. POGREBEC:

Prav imaš kaj pa je, če izgine eno truplo, poglej samo koliko trupel vidimo vsak dan po časopisih, televiziji, niti imena nimajo, mnogi niti groba.

(počasi se odmajeta med grobovi)

2. POGREBEC:

Samo včeraj si pa res vijugal, kar strah me je bilo.

1. POGREBEC:

Pa saj veš, to ti da praksa, tega ti ne more dati nobena šola ali pa študij! Torej' bo tako ostalo, da bova neizdelana, enoplastna, brez preteklosti in prihodnosti?

2. POGREBEC:

Ma kdo se še sploh briga za naju, niti na pijačo noče nobeden z nama!

19. PRIZOR

Na zemljo vrnjeni gospod se presenečeno ozira po grobovih, preteguje se, oblečen je v črno pogrebno obleko, popravlja si lase, otresa prah, nasploh ves začuden mežika, ne verjame, da spet živi.

GOSPOD:

Tako, sem si mislil, da je konec, da bom ostal v miru, v vicah, da se opravi enkrat za vselej, da bom imel mir, vsaj do takrat, ko umre ena ali druga. Tako pa- ukazano je bilo, da

se moram vrniti na zemljo nič kaj rad se nisem vrnil tak ljubi gori vicah, tak ljubi mir. Končno sem imel nekaj časa zase in sem v miru gledal kabelsko program vice in reševal križanke, vse dni je bilo tako, no do včeraj. Včeraj so tja gor, menda prehodno in začasno pred transportom v pekel, kjer imajo zanj že pripravljen poseben kotel, dostavili balinarsko gasilskega kurca! Pesnik, ki je prispel istočasno je bil čisto v redu, še politik se je nekako unesel, tudi športnik teče samo še na kratke proge, sociallec se ni prav nič pritoževal, samo ta tip je takoj začel novačiti za članstvo v balinarskem in gasilskem klubu. Tak spokojen mir je bil, zdaj pa kaže, da se bo pričela balinarska fešta ali kaj? Prava štala! Gasilci imajo manj šans, samo, saj veste kako je z njimi, te veselice in čreva na plot, kam pa pridemo?!

(*sede na rob jame, prižge cigareto*) Še cigarete ne dišijo tako lepo tu zunaj kot tam gori v vicah. Pripravljen moram biti, spet se bo začelo, planili bosta nadme, raztrgati me bosta hoteli kot da ne bi mogli dojeti, da sem imel obe rad. Vsako po svoje seveda, vsako na svoj način a bolj kot obe skupaj sem cenil svoj mir ki ga po pravici povedano, nisem imel nikoli.

(*pavza*)

No, človeka presune, pretrese, šokira, da se vrne zopet nazaj. Ah ja, malo sem zablodil. Kaj naj povem? O sebi, o mojem življenju? Saj sem bil ja pokopan? In o mrtvih vse dobro! Ja mir, tako je, človek z leti vse bolj ceni mir.

(*niti dobro se ne odpočije, ko pridrvi žena, vsa v transu in solzah*)

GOSPA:

(*ga objema in poljublja*)

Dragi moj, ljubi moj, ljubček moj, edini moj, samo, da si vrnil, uslišane so bile moje goreče želje, pridi no sam, da se te dotaknem, da te čutim, da te objamem in poljubim...!)

GOSPOD :

(zadržano)

Ja, v reduuu, v redu, ustavi malo konje«, V redu, samo brez panike in histerije te prosim...

(a istem trenutku pridrvi tudi mladenka, še bolj razgreta od žene)

MLADENKA:

(veselo kliče, ga objema)

O dragi moj, ljubi moj, ljubček moj edini, moški mojega življenja vrnil si se, naj se te dotaknem, naj te objamem in poljubim! Uslišane so bile moje goreče želje, pridi, no pridi k meni...!

GOSPOD:

(ju miri)

Pa dajmo se malo pomiriti, pa ne skakat po meni, pa saj me boste raztrgali, mirno prosim...

GOSPA:

(besno)

Pa pusti ga ti cipica, kurbica, on je ja moj zakonski mož, ne dotikaj se ga, če ti sploh veš kaj se ženski spodobi in kaj ne?!

(ga vleče k sebi)

MLADENKA: (

(jezno)

Ti ga spusti, vešča prekleta stara, leta in leta si ga davila, on je moški mojega življenja, oče mojega otroka...!

(gospod obupano sedi na robu gomile, ko ga ena in druga vlečeta sem ter tja)

GOSPA:

(besno)

Moj je, moj, in moj bo ostal! Šest let svojega življenja sem mu podarila!

MLADENKA:

(besno)

Ne ni tvoj, nikoli ni bil, moj je in moj bo ostal! Osemnajst let svojega življenja sem mu podarila jaz!

GOSPOD:

(*obupano*)

Pa za boga svetega, pomirita se obe, ne kričita druga preko druge, ne vlecita me sem in tja! Mene pa nobena nič ne vpraša, kaj si jaz mislim o vsem te?! (*obe ga kričavo prekineta, očitno je, da bo moral posredovati angel*)

GOSPA:

(*histerično*)

Tu se nimam kaj pogovarjati, ti dobro veš kje je tvoj dom, kje tvoja miza in zakonska postelja! Vrnil se boš k meni!

MLADENKA:

(*kriči*) Ti boš govorila, ti posušena kopriva, vrnil se bo k meni, k svojemu sinu, ki potrebuje očeta, da ne bo tujce klical: ati, ati! Dobro veš kaj je tvoja dolžnost, vrnil se boš k meni in svojemu sinu!

(*prepir narašča, svetlobni pok in zvočni lom, pojavi se angel*)

ANGEL:

(*ostro*) Tihooo!

Da sta mi obe pri priči tiho! (*res zavlada napeta tišina*) Vsi vemo, in priznavamo, mnogi sicer ne verjamejo, da je bivanje onkraj najvišja duhovna preobrazba. Človekova smrt se rodi z njegovim rojstvom. A vašem primeru, ki po pravici povedano ni tako redek, smo prišli do mrtve točke!. Višja sila vama je ustregla, a vendar vidve nista zadovoljni! (*kratka, napeta pavza*)

Toreeeej, ena od rešitev je, da bi morda poskusili skupaj živeti v troje,

Samo potem bo potreben drug časovni okvir?

MLADENKA:

To pa ne in ne in ne!

Tudi, če bi mi pazila otroka, ker nimam varstva.

GOSPA:

Ne in ne in nee! Pha, da bi pazila še tvojega pankrta, nikoli!

ANGEL:

Toooreeej je edina rešitev torej je, da se pravkar vrnjeni gospod iz vic odloči sam za eno od vaju. In tako se naj izreče!

(kratka napeta pavza)

Torej, toreeej?!

(še večja napetost gospod pa cinca, ne ve kako bi se izmazal, gospa in mladenka pozorni čakata na njegovo odločitev, gospod pa jeclja in koleba)

GOSPOD:

...kako naj rečem... kako naj se izrazim...? Obe sta mi blizu, oja, do obeh imam obveznosti...samo obe me ne razumeta, samo hočeta od mene, daj, daj...ampak obe imam rad, obema sem na nek način dolžnik...samo v vicah je tak lep ljubi mir, gledamo kabelsko vice, končno lahko v miru rešujem križanke, tudi ta gasilski balinar se bo unesel...samo jaz ne vem kako naj bi...

ANGEL:

(ostro)

Treba se bo odločiti! Nič ali ali, odločite se!

GOSPOD: (še vedno menca) Če bi se le dalo, bi rad živel obema, tako kot je bilo prej...deljeno, samo zdaj...to ni več mogoče...zdaj sem pred težko odločitvijo, pred hudo dilemo...po drugi strani pa, pojma nimam zakaj sta me klicale...?, tak ljubi mir je v vicah, balinar se bo unesel, tudi ostali so nekako mirnejši...tako, da res ne vem kako naj...

ANGEL:

(ostro)

Na dan z besedo!

GOSPOD:

(glasno)

No torej, če je pa tako, če sem moram dokončno in upam res enkrat za vedno odločiti in moram se: vrnil se bom v vice!

(mogočen svetlobni in zvočni pok, angel in pokojni gospod v hipu izgineta, mladenka in gospa se žalostni razideta vsaka na svojo stran)

20. PRIZOR

Grobovi v noči. Sij sveč, rože, gomile, marmor, križi, tiha glasba .

GLASOVI: ...še malo, še čisto malo in bomo v finalu, za mišjo dlako,...kaj bo že kaj miru, da se tekma pogleda do konca, da se v miru rešujejo križanke! ...samo balinarski klub pa moramo ustanoviti! ...tečem in tečem in tečem in nikamor ne pridem...kaj bi gasili, kaj naj z gasilci, jaz bi rad pogasil samo svojo žejo...jaz sem svoj smisel življenja že davno naše... kdo pa še danes pesni v rimah, lepo vas prosim, jamb in trohej, to je ja preživeto! mir, mir mora bit, prav ima moj kolega...samo balinarji tudi morajo bit...! Pa vino tudi...! Pa predvsem mir, mir nad vsem...! ..a jutri imamo premestitve, ali kak?...pesnik gre v nebesa, za športnika odločitev še ni padla zaradi , politik pa v pekel...ostali ostanemo na starih položajih..mir, samo za mir prosimo...!

(glasovi zamrejo, poltema in sij sveč in napisi imen pokojnikov)

Daljni odmev : miiiir, samooo miiir bi raaaad!

21. PRIZOR

Na pokopališče znova pride gospa z rožami, grebljico, svečo in ostalo kramo, sprijaznjena z usodo, morda je ji je zdaj na nek način lažje, da ima moža na »varnem«, kjer se ne more braniti pred njenimi besednimi napadi, sij sveč, rože, gomile in marmor. Vmes je vseeno slišati mrmranje, kot da nekdo rešuje križanke, morda glas napovedovalca tekme.

GOSPA:

Vidiš dragi moj, a zdaj si pa zadovoljen, a zdaj je pa vse v redu, zdaj, ko ne bova nikoli šla niti na Brezje, kaj šele v Rim?!

(ureja grob)

Pa kaj vse sem bila pripravljena žrtvovati zate, za naju, podarila bi ti še polovico svojih let, ki so mi ostala, samo, da bi bilo drugače. (kratka pavza) Samo ne in ne, ti se nisi mogel odločiti, med to kurbico in zakonsko ženo?! Samo po svoje, če odkrito povem, je pa že bolje, da si v vicah , kot pa z njo. Sicer pa te mlade nimajo nobene osebne morale, pred vsakim počepnejo. Včasih pa je ženska dala kaj nase

(kratka pavza)

(klic iz groba, tiho: mir bi rad, samo malo miru bi rad!)

Ko pa takole pomislim, da si rekel, da ti nisem dala dovolj časa zase?! Ja, to je pa popolna izmišljotina! Kako dobro si me nalagal vse tiste dni, ko si mi govoril, da hodiš na najino njivo, v resnici pa si zahajal k njej! Dober lažnivec si bil in jaz sem ti nasedla, dolga, dolga leta! Sicer pa, zakaj ne bi šla sama na Brezje, v Lurd ali pa Rim? Saj nisem še tako stara, nisem še za odpad, lahko bi si našla moškega zase. Pa mi ni! Ker nekako v srcu, veš, ne želim si nikogar drugega kot tebe.

(kratka pavza)

Vedno sem sanjala tebe! Po drugi strani pa ti težko odpustim, da si se odločil za vice in ne zame!. Torej-me v resnici nisi nikdar ljubil?! Da boš vedel, ne bo več vsak teden hodila na tvoj grob, bom že počakala, da pridem za teboj v vice. (na robu solz) Oh, ja, saj veš...saj ja moraš vedeti, da prej nisem mislila resno...po dvakrat na teden bom hodila na tvoj grob...kaj bi brez tebe, saj veš kako zelo te pogrešam ... (klic iz groba, glasneje : kaj bi lahko imeli malo miru prosim?!)zato te prosim, lepo te prosim, daj prihrani mi en lep kotiček tam v vicah, za naju...da bo tako kot nekoč, ko sva bila mlada...saj ja to ni preveč, če te to prosim, saj ja nisem tako slaba in rada te imam, iz vsega srca te imam rada...(sede na rob groba) In tam v vicah, tam bo vse drugače, vse, vse. (tema, sij sveč, grobovi sence.

GOSPODOV GLAS:

(glasno)

Mir, samo mir bi rad!

20. PRIZOR

Mladenka pride na grob, podobno kot prej gospa nosi rože, prižiga svečo, nekoliko bolj umirjena, kot po navadi iz groba je slišati gospodovo mrmranje, morda kot reševanje križanke ali brnenje televizorja .

MLADENKA:

(monolog, a tudi nagovor gospoda v grobu)

Vidim , da je bila stara vešča že tu...pa kaj mi mar, je pa že bolje, da si ostal gori v vicah, kot pa, da bi se odločil za njo (pavza)...samo zakaj se nisi zame, tega ne morem razumeti in ne sprejeti, pa polovico svojih preostalih let bi ti podarila...! Eto, zdaj pa ne boš videl svojega sina, ki ti je tako podoben, ne boš videl njegovih prvih korakov, kako bo šel v šolo, kako se bo zaljubil, pa tako podoben ti je...! še soseda je tako rekla, pa te ni nikoli videla...! Drugo pa, to, da ti nisem dala dovolj svobode in vsa ta bedarija s križankami...?!...pa saj si ja hodil k meni le za nekaj ur na dan, redko kdaj si imel čas, da si prespal pri meni!...po svoje si velika reva in pezde!

(gospodov klic iz groba : mir bi rad, samo mir bi rad !)

Edino dobro je, da si zdaj tam gor v vicah, da nisi z njo...veš, toliko načrtov sem imela z nama, kam vse bi lahko potovala, kaj vse bi lahko doživela...(pavza) v bistvu pa, bil si možki brez jajc, nisi se znal odločiti...se sprašujem: si me sploh kdaj ljubil?!...(pavza)...a veš, me prime, da ne bi nikoli več prišla na tvoj grob...dala bom prvemu, ki ga srečam, me slišiš, ti reva in pezde...!

(predah, sprememba razpoloženja, na robu joka sedi ob grobu)

Saj ja veš dragi, ljubi moj, da nisem mislila resno...najin odnos je bil nekaj posebnega...rada sem te imela, vedno te bom imela...z nikomer več ne bo tako, zato te prosim, lepo prosim,

da, ko pride moj čas, človek nikoli ne ve kdaj, prihrani nama tam v vicah e lep, miren prostorček...sedela bova skupaj, negovala te bom in razvajala, niti ene vrstice križanke ti ne bom rešila...daj no, dragi moj, prihrani nama tam gori ob tebi v vicah en lep, miren prostorček...

(počasi odhaja, tema, sij sveč, križi, grobovi)

21. PRIZOR

1. In 2. Pogrebec se rahlo vinjena stopata med grobovi, 1.

Pogrebec pod pazduho nosi malo krsto z posmrtnimi ostanki socialca.

1. POGREBEC:

Spet nov dan naju čaka.

2. POGREBEC:

Ja, nov dan, podoben program.

(prideta do groba, 1. Pogrebec vrže malo krsto zviška v jamo skupnih robov, da zadoni)

1. POGREBEC:

Ta pa ni imel niti pet kil!

2. POGREBEC:

Ja, ta je bil pa lažji od otroka. Poglej poglej, saj je s tistim grobom, ki je bil odprt vse spet v najlepšem redu, so preverjali in je vse v redu.

1. POGREBEC: Pa saj ja vem , vedel sem, da se bo uredilo, samo malo preveč sva včeraj spila !

2. POGREBEC:

Samo kako bi pa lahko zdržala tak nori tempo?!

1. POGREBEC:

Kdo bi pa to lahko zdržal, kod le?

(pavza)

2. POGREBEC:

A vidiš, ta tudi ni imel nobenega na pogrebu.

1. POGREBEC:

Ja, taki časi so, ljudje niti na smrt ne dajo kaj dosti.

2. POGREBEC:

Kot, da jim je vseeno.

1. POGREBEC:

Tudi jaz ne vem, morda pa jih je strah.

1. POGREBEC:

Samo, zdaj bo dovolj nakladanja, treba bi bilo razširiti in poglobiti naslednjo jamo

(se lotita kopanja jame, ne gre jima prav dobro)

A imaš prave imaš mere?!

2. POGREBEC:

Ti, a misliš, da bo dva šestdeset dovolj?

1. POGREBEC: Kaj pa vem, bova od oka, saj sva ja profesionalca, prijatelj moj!

2. POGREBEC:

Res ne vem zakaj se po novem ljudje vse manj dajo skurit?!

1. POGREBEC: Kaj pa vem, morda zato, ker bi radi, da ostane kaj od njih...?!

(tema, oba pogrebca sedita ob odprtem grobu, sij sveč,, sence, križi, angel nekje nas nebom)

1. POGREBEC: Kakšna samota, kakšen ljubi mir...!

22. PRIZOR:

Prvi in drugi pogrebec osamljeno sedita na kupu zemlje.

1. POGREBEC:

Samotno je.

2. POGREBEC:

Ja, samotno.

1. POGREBEC:

Še ptičjega petja ni slišati.

2. POGREBEC:

Ja, kot da tu ni nobenih ptic.

1. POGREBEC:

Tišina in mir.

2. POGREBEC:

Mir in tišina, da bi jo rezal.

1. POGREBEC:

In midva.

2. POGREBEC:

Tu sama, na koncu konca.

1. POGREBEC:

Niti pravih besed ni.

2. POGREBEC:

Besede so tu odveč.

1. POGREBEC:

A čas vseeno pelje čez nas.

2. POGREBEC:

Ne slišiš ga, ne vidiš ga, a je.

1. POGREBEC:

Pretaka se, izginja.

2. POGREBEC:

Nihče pozna ključa skrivnosti.

1. POGREBEC:

In midva sva zadnja stražarja.

2. POGREBEC:

Aja, bi povedala kaj o sebi?

1. POGREBEC:

Malo morgen, koga pa to zanima!

2. POGREBEC:

Še na pijačo noče noben z nama!

(vstajata, se odpravita med grobove)

1. POGREBEC:

No, najin poklic ne bo izumrl, dela bo vedno dovolj,
kaj imava jutri na sporedu. Škoda, ker je smrt tako
enoplastna, nihče ji ne uide.

2. POGREBEC:

Pizda, zdaj boš pa še filozofiral, raje pomisli
kaj imava jutri na sporedu...

1. POGREBEC:

Jutri, klasični repertoar, liki izdelani,

zaplet kot se šika,
govorniki morajo biti, saj veš kako gre to...

2.POGREBEC:

Pajade, pajade...

(se izgubita nekje med grobovi)

(zastor)
